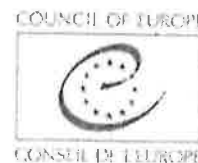

до Председ. на ПР и ПК
до Вс. Народно събрание
23.01.2018

COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
COMMISSAIRE AUX DROITS DE L'HOMME

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на Р
КА № ДГ-838-СД-3
ПОЛУЧЕНО НА 23.01.2018

Комисия по правата на човека

Реф.: CommHR/NM/sf 002-2018

Г-жа Цвета КАРАЯНЧЕВА
Председател на Народното събрание
на България

Страсбург, 19 януари 2018 г.

Уважаема г-жо Председател,

Следя с интерес процеса на ратифициране от България на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция). След подписването на тази конвенция през април 2016 г. приветствам решението, прието в началото на тази година от Министерския съвет на България, да внесе в Народното събрание законопроект за ратифицирането ѝ.

Ето защо съм особено загрижен поради няколко погрешни схващания, които бяха разпространени в обществения дебат около Конвенцията в България. Някои дори твърдяха, че Парламентът не трябва да ратифицира Конвенцията. Ето защо бих искал да развенчая митовете около Конвенцията и да допринеса за обществения дебат, като покажа значението на незабавното ратифициране на този новаторски инструмент за правата на човека.

Насилието над жени и домашното насилие са сериозни нарушения на правата на човека, които засягат всички държави-членки на Съвета на Европа, включително България. Насилието срещу жените се счита за „джендърно основано“, когато засяга предимно жените и/или ги засяга поради самия факт, че са жени. Въпреки че мъжете също могат да бъдат жертви на домашно насилие, в по-голямата част от случаите жертвите са жени и момичета. Децата могат да бъдат или директни жертви на домашно насилие, или да претърпят траен психологически ефект от това че са свидетели на насилие, нанесено на други членове на семейството.

Истанбулската конвенция е уникален правен инструмент, който се занимава с насилието над жени в пълна степен и във всичките му форми. Тя обхваща не само домашното насилие, но и други форми на джендърно-основано насилие, като психологическото и физическото насилие, сексуалният тормоз и изнасилването, така наречените убийства на „честта“, преследването, осакатяване на женските гениталии,

насилственият брак, насилственият аборт и насилствената стерилизация, както и необходимостта да се признае джендърно-основаното насилие над жените като основа за предоставяне на убежище.

Конвенцията, която бе приета през 2011 г. и влезе в сила през 2014 г., се основава на най-актуалните проучвания за това, какво е необходимо за ефективното противодействие на насилието над жени и домашното насилие. Поради това тя изисква от държавите да приложат широк набор от практически марки за **предотвратяване** на насилието над жени (включително чрез кампании за повишаване на осведомеността и образователни кампании) за **закрила** на жертвите (включително чрез предоставяне на подслони и психосоциална подкрепа) и за наказателно преследване на извършителите.

По време на посещенията ми в различни страни се натъкнах на възражения относно самото използване на думата „джендър“ в контекста на насърчаването на ратификацията на Истанбулската конвенция. Определението, съдържащо се в Конвенцията, показва, че докато терминът „пол“ се отнася до биологичните характеристики, които определят хората като жени или мъже, джендър „означава социално изградените роли, поведения, дейности и характеристики, които определено общество смята за подходящи за жените и за мъжете“. Това определение се използва и от Комитета за премахване на дискриминацията по отношение на жените и другите механизми на ООН. Това е значението, което влиза в действие при използването на изразът „джендърни стереотипи“.

Истанбулската конвенция се основава на презумпцията, че насилието над жени е проява на по-широк модел на неравенство между жените и мъжете, който трябва да бъде разгледан и ефективно решен. Това мнение се основава на много научни изследвания, които някои критици изглежда игнорират. Тя отново подчертава задължението за борба с джендърните стереотипи чрез образование и повишаване на осведомеността като форма на превенция на насилието над жени и домашното насилие. Такова задължение вече произтича от ратификацията на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. Освен това една от петте цели на Стратегията на Съвета на Европа за равенство между половете за периода 2014-2017 г. е борбата срещу джендърните стереотипи, които представляват „сериозна пречка за постигането на реално равенство между половете и се превръщат в дискриминация по джендърен признак“. Всички държави са длъжни да предприемат подходящи мерки за промяна на социалните и културните модели на поведение на мъжете и жените, с оглед постигане на премахване на предразсъдъците и обичайни и други практики, които се основават на идеята за малоценност или превъзходство на половете или на стереотипните роли на мъжете и жените. Истанбулската конвенция напълно съответства на тези международни задължения.

Някои критици могат да признаят, че насилието над жени е проблем, но искат да попречат на правителствата да се противопоставят на традиционните роли и стереотипи по джендърен признак поради културно утвърждаване, че мъжете и жените трябва да играят много различни роли в обществения живот и в семейството. Този подход ограничава жените до стереотипната роля на майки, които раждат и остават въкъщи, за да отглеждат децата. Критиците стигат дотам да твърдят, че Конвенцията би застрашила обществата, основаващи се на традиционните семейства. Това е заблуждаващ аргумент, тъй като всички мерки, предвидени в Истанбулската конвенция

укрепват семейните основи и връзки чрез превенция и борба с основната причина за унищожаване на семействата, т.е. насилието.

В заключение, Истанбулската конвенция се отнася до предотвратяването и борбата с насилието над жени и домашното насилие и няма други скрити цели или последици. С ратифицирането на Конвенцията България ще се присъедини към по-голямата част от държавите-членки на Съвета на Европа, които признават важността на Истанбулската конвенция като ключов инструмент, който им помага да спазват изцяло общото задължение за борба с насилието, включително над жени, съгласно Европейското право в областта на правата на човека, по-специално Европейската конвенция за правата на човека. Ето защо призовавам Българския парламент да ратифицира Конвенцията възможно най-скоро и да насърчи по-обективен дебат, за да улесни осведомеността на обществото и политиките, способни да насърчат прилагането на Конвенцията.

Ще Ви бъда благодарен, ако доведете моето писмо до знанието на всички членове на Народното събрание и с нетърпение очаквам да получа допълнителна информация за напредъка в процеса на ратификация.

С уважение,

Nils Muižnieks